

Candana

मालेयमिन्दुकान्तं तिलपर्णं मालयं महार्घं च ।
सितचन्दनं च वामं चन्दमाहुराचार्याः ॥ (Aa ma)

Maleya, Indukanta, tilaparna, Malaya, Mahargha, Sita candanam, Vama are the synonyms for Candana.

श्रीखण्डं चन्दनं न स्त्री भद्रश्रीस्तैलपर्णिका ।
गन्धसारो मलयजस्तथा चन्द्रद्युतिश्च सः ॥ (Bpn)

Srikanda, Candana, Bhadrasri, Tailaparnika, Gandha sara, Malayaja, Candradyuti are the synonyms for Candana.

श्रीखण्डं चन्दनं प्रोक्तं महार्हं श्वेतचन्दनम् ।
गोशीर्षं तिलपर्णं च मङ्गल्यं मलयोद्भवम् ॥
गन्धराजं सुगन्धं च सर्पावासं च शीतलम् ।
गन्धाढ्यं गन्धसारं च भद्रश्रीर्भोगिल्लभम् ॥
शीतगन्धो मलयजं पावनं चाङ्कभूह्वयम् । (Rjn)

Srikhanda, Candana, maharha, Gosirsa, Tilaparna, Mangalya, Malyodbhava, Gandharaja, Sugandha, Sarpavasa, Sitala, Gandhdya, Gandhasara, Bhadrasri, Bhogivallabha, Sitagandha, Malayaja, Pavana- are the 19 synonyms of Srikanda Candana.

स्वादे तिक्तं कषे पीतं छेदे रक्तं तनौसितम् ।
ग्रन्थिकोटरसंयुक्तं चन्दनं श्रेष्ठमुच्यते ॥ (Bpn)

In svadu that which is tikta in rasa, on kashaya pana that which is kashaya in rasa, on chedana that which is rakta in varna, that which has granthi kotara (bulbous and hollow) is considered as best candana.

श्रेष्ठ कोटरकर्परोपकलितं सुग्रन्थि सङ्गौरवं
छेदे रक्तमयं तथा च विमलं पीतं च यद्वर्षणे ।
स्वादे पित्तफटुः सुगन्धबहुलं शीतं यदल्पं गुणे
क्षीणं चागुणान्वितं तु कथितं तच्चन्दनं मध्यमम् ॥ (Rjn)

That which is, kotara karparopa-kalita (hollow), sugranthi (bulbous) sangaurava (pale), that which is rakta varna, on shedding that which is vimala (clear) and pitam (yellow), that which is tikta, katu in taste, that which is sweet smelling, and sita in virya is uttama candana. The one that is less in the above qualities and lean, possessed with half of the above qualities is considered madhyama candana.

चन्दनं शीतलं रुक्षं तिक्तमाह्लादनं लघु ।
श्रमशोषविषश्लेष्मतृष्णापित्तास्रदाहनुत् ॥ (Bpn)

Candana is tikta in taste, ruksa, laghu in property, sitala in potency, ahladana (refreshing), cures srama, sosa, visa, slesma, trsna, pitta asra and daha.

सर्वं सतिक्तकटुकंचन्दनं शिशिरं परम् ॥
सर्वं हृद्यं सुगन्धं च रक्तपित्तहरं शुभम् (Mdn)

All the varieties of candana are tikta, katuka in taste, param sita in potency, vrsya, hradya, sugandha, rakta pitta hara and subha.

श्रीखण्डं शीतलं स्वादु तिक्तं पित्तविनाशनम् ।
रक्तप्रसादनं वृष्यमन्तर्दाहापहारकम् ॥
पित्तास्रविषतृड्दाहकृमिघ्नं गुरु रुक्षणम् ।
सर्वं सतिक्तमधुरं चन्दनं शिशिरं परम् ॥ (Dhn)

Srikhanda is svadu, tikta in taste, guru, ruksa in property, sitala in potency, alleviates pitta, rakta prasada, vrsya, cures antardaha,

pitta asra, visa, trt, daha, krmi. All types are tikta, madhura in taste, and sisira in potency.

श्रीखण्डं कुटुतिक्तशीतलगुणं स्वादे कषायं कियत्
पित्तभ्रान्तिवमिज्वरकृमितृषासन्तापशान्तिप्रदम् ।
वृष्यं वक्त्ररुजापहं प्रतनुते कान्ति तनोर्देहिनां
श्रीखण्डः कटुकस्तिक्तो वृष्यः शीत कषायकः ॥
कान्तिकृत्कामजनको हृद्यश्च सुरभिर्मतः ।
आह्लादनो लघु रुक्षः पित्तभ्रान्तिज्वरपहः ॥
छर्दितृद्वमिसन्तापदाहश्रमविनाशनः ।
मुखरोगं रक्तदोषं शोषं चैव विनाशयेत् ॥ (Nir)

Srikanda is katu, tikta, slightly kashaya in taste, sitala in veerya, is vrsya, promotes kanti, cures pitta, bhranti, vami, jvara, krmi, trsa, santapa, vaktra ruja.

Srikanda is katu, tikta, kashaya in taste, vrsya, sita in potency, in taste, kanti karaka, kama janaka, hradya, surabhi, ahladana, laghu, ruksa in property, cures pitta, bhranti, jvara, chardi, trt, vami, santapa, daha, srama, mukha roga, rakta dosha, sosa.

गन्धेन तु विशेषोऽस्ति पूर्व श्रेष्ठतमं गुणैः ।
स्वादने कटुः शीतं च घर्षणे पीतमेव च ॥
छेदने रक्तवर्णञ्च श्रेष्ठं चन्दनमुच्यते ।
अत्रापि चोत्तमं विद्याद् ग्रन्थिखर्परकोटरम् ॥
आर्द्रच्छिन्नं पित्तहरं शुष्कच्छिन्नं च वातनुत् ।
आर्द्रशुष्कं तु यच्छिन्नं तच्च श्लेष्महरं परम् ॥
सतिक्तं चन्दनं सर्व सूक्ष्मं स्वादु हिमं गुरु ।
तृष्णादाहास्रपित्तघ्नं क्लमशोषविनाशनम् ॥
भद्रश्रियं हिमं तिक्तं हृद्यमाह्लादनं लघु ।
वर्ण्यं वलासपित्तघ्नं दाहतृष्णाविषप्रणुतं ॥ (Kdn)

That which has specific smell is the specific quality indicative of sresthatama guna. It is katu in taste, sita on gharshana, red in colour on chedana, is considered to be the best candana. That is also best which has granthi karpara kotara, when cut ardra (half) it is pitta hara, when cut suska it is vata hara, when cut ardra suska it

is slesma hara param. All the varieties of candana are tikta, svadu in taste, suksma, hima in potency, guru in property, cures trsna, daha, asra pitta, klama, and sosa. Bhadrasriya is hima in potency, tikta in taste, hradya, ahladana, laghu in property, varnya, cures balasa, pitta, daha, trsna, and visa.